

Światowe dziedzictwo i tradycja - krakowscy uczniowie w Budapeszcie

2019-09-12

W dniach 27-31 sierpnia 2019 r. w Budapeszcie (Węgry) odbył się międzynarodowy program dla szkół podstawowych nt. światowego dziedzictwa kultury. Był on kontynuacją programu edukacyjnego OWHC, zainicjowanego w ubiegłym roku w Bańskiej Szczawnicy. Organizatorem programu była dr Katalin Kiss, architekt, ekspert ds. projektów edukacyjnych dla dzieci, a finansował go Sekretariat Regionalny Miast Europy Środkowo-Wschodniej Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC) przy wsparciu Miasta Budapeszt.

W tegorocznej edycji udział wzięły cztery miasta: Bańska Szczawnica, Budapeszt, Kraków oraz Kutna Hora, każde z nich reprezentowane przez 4 uczniów w wieku do 15 lat. Z Krakowa pojechali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 109 im. K. Makuszyńskiego. Program edukacyjny w Budapeszcie poprzedziły przygotowania szkół, które miały za zadanie wymyślić prezentację swojego miasta i zorganizować program edukacyjny na jego temat dla wszystkich uczestników.

Budapeszt jest miastem o imponującym dziedzictwie kulturalnym, nie było więc łatwo wybrać miejsc i obiektów, bez poczucia, że jest to tylko mały ułamek opowieści o mieście. Celem programu pn. ŚWIATOWE DZIEDZICTWO I TRADYCJA było poznanie różnorodnych cech i funkcji tradycji. Zwrócenie uwagi młodym ludziom na fakt, że każdy z nas jest twórcą nowych tradycji i uczestnikiem lub użytkownikiem starych, było cenną lekcją świadomości nt. swojego dziedzictwa.

W pierwszy dzień pobytu w Budapeszcie nastąpiło oficjalne powitanie, uczestnicy wymienili się upominkami, a potem odwiedzili Muzeum Aquincum prezentujące pozostałości (II w n.e.) po starożytnym, ogromnym jak na tamte czasy, mieście w rzymskiej prowincji Pannonia, położonym na obszarze dzisiejszego Budapesztu. Była to najdalej na północny wschód wysunięta osada rzymska. Wizyta w muzeum nie ograniczyła się do zwiedzania, ale obejmowała także warsztaty robienia mozaiki. Druga połowa dnia to spotkanie ze szkołą podstawową w Budapeszcie, która była współorganizatorem programu, czyli Óbudai Harrer Pál. Po prezentacji programowej poświęconej roli tradycji we współczesnym świecie, trosce o dziedzictwo przeszłości i w naszej codzienności, nastąpiły pokazy przygotowane kolejno przez uczniów ze szkoły w Bańskiej Szczawnicy i Budapeszcie. Ponadto tego dnia, od organizatorki, dr Katalin Kiss, uczestnicy otrzymali podręcznik (autorstwa dr K. Kiss) pn. „Moja pierwsza książka nt. światowego dziedzictwa”. Jest to zestaw zeszytów ćwiczeń dla uczniów szkół podstawowych wraz z instrukcjami dla nauczycieli, który ma być pomocą naukową przy realizacji kursów szkolnych nt. dziedzictwa kultury. Podręcznik został sfinansowany przez Organizację Miast Światowego Dziedzictwa. Wieczorem, nad brzegiem Dunaju, uczestnicy programu puszczali „łódki przyjaźni” – papierowe łódki z życzeniami zapisanymi przez uczniów.

Kolejny dzień upłynął na odkrywaniu światowego dziedzictwa Budapesztu: uczniowie poznali Zamek w Budzie, historię wzgórza zamkowego, Kościoła Macieja, placu Św. Trójcy oraz Basztę Rybacką, a także mieli możliwość oglądnięcia zmiany warty przez pałacem prezydenckim. Program popołudniowy – już w szkole im. Harrer Pála - obejmował wystąpienia uczniów szkoły z Kutnej Hory oraz z Krakowa. Przedstawiciele SP nr 109: Julia, Matylda, Paweł i Marek - przedstawili legendę o Mistrzu Twardowskim, który w karczmie Rzym oddał duszę diabłu, nauczyli swoich kolegów i koleżanki tańczyć krakowiaka, a na koniec zorganizowali grę edukacyjną, która bardzo wszystkim przypadła do gustu. Teatrzyk kukiełkowy wieziony z Krakowa jako znaczące obciążenie – pozostał w szkole jako upominek dla węgierskich koleżanek

i kolegów.

Ostatniego dnia uczestnicy programu odwiedzili imponujący, nowy budynek budapesztańskiego Archiwum. Po ogólnym wprowadzeniu do tego, czym zajmują się archiwiści i zaprezentowaniu części zbiorów, uczniowie otrzymali zadania do realizacji. Co ciekawe, zadania te dotyczyły rozszyfrowania treści i znaczenia dokumentów zapisanych po polsku, słowacku, czesku i niemiecku. Okazuje się, że w zasobach archiwalnych stolicy Węgier nie brakuje dokumentów, map, zdjęć etc. dotyczących wszystkich krajów należących niegdyś do Austro-Węgier, na obszarze których leżały wszystkie miasta projektu. W specjalnym programie <https://archives.hungaricana.hu/en/>, zawierającym zdigitalizowane zbiory starych dokumentów, map, rycin i pocztówek, znajdują się pokaźne zasoby dotyczące Krakowa, a nawet mapa Prądnika Białego – gdzie mieści się SP nr 109 (na terenie Galicji i Bukowiny w latach 1861-1864). Uczniowie mieli zatem także okazję przeglądać stare dokumenty i księgi mieszkańców Budapesztu, w których niemało było osób o polskich korzeniach.

Kolejnym punktem programu był rejs tramwajem wodnym po Dunaju, a na zakończenie organizatorka programu zaprosiła wszystkich na pożegnalną kolację do swojego domu.

Obecny program edukacyjny dla szkół podstawowych jest już drugą edycją. Jego celem jest nie tylko promocja dziedzictwa historycznego miast Regionu Europy Środkowo-Wschodniej OWHC, uwrażliwianie dzieci na problemy miast historycznych i rozwijanie odpowiedzialności przyszłych pokoleń za zachowanie i rozwój materialnego i niematerialnego dziedzictwa naszych społeczeństw, ale także możliwość nawiązania kontaktów z rówieśnikami z miast historycznych innych krajów. Są one także okazją dla nauczycieli i przedstawicieli miast do wymiany doświadczeń i rozpoczęcia współpracy w ramach projektów europejskich.